

دانشجویان: ماندگاران هزار مرگ

سیدامیر پاکزاد مقدم

سخنگوی فراکسیون اقلیت طیف علامه دفتر تحکیم وحدت و عضو کمیته‌ی دفاع از حقوق زندانیان دانشگاهی

آزادگی ایران به‌عنوان خون‌به‌های آن همواره بر تارک گیتی خواهد درخشید.

با پایان جنگ و شروع دوران سازندگی، جنبش دانشجویی با درک شرایط سیاسی و اجتماعی آن دوران و بنابر وظیفه‌ی سنگین پایداری از ارزش‌های اصیل انقلاب و دفاع از حقوق اساسی ایرانیان از دیدگاه انتقادی بر صیانت از دستاوردهای واقعی انقلاب پای فشرده با شکل‌گیری جنبش اجتماعی دوم خرداد و پیروزی اصلاحات با رهبری سیدمحمد خاتمی، جنبش دانشجویی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل ایجادکننده‌ی این حرکت بنیادین اجتماعی، تمام ظرفیت خود را در جهت حمایت از جریان اصلاحات و تحقق

□ دهه‌ی بیست، آغاز شکل‌گیری جنبش دانشجویی و به‌نوعی پایه‌ریزی تشکیل انجمن‌های اسلامی دانشجویان بود که پس از تأسیس، شخصیت‌های مطرح و مقبول فکری - دینی آن زمان (از قبیل مهندس بازرگان، مرحوم طالقانی و مرحوم دکتر سبحانی) در رهبری فکری و ایدئولوژیک دانشجویان و روشنفکران نقش قابل توجهی ایفا نمودند.

انجمن‌های اسلامی دانشجویان با انگیزه‌ی نیرومند دینی و با احساس مسؤولیت عمیق اجتماعی - سیاسی پدید آمده و رشد یافتند و تا چندین دهه، نقش مهم و ماندگاری در حوادث و تحولات اجتماعی ایران ایفا نموده و توانستند جنبش مستقل دانشجویی را

جامعه‌ی مدنی که در آن اصول و آرمان‌های آزادی‌های فردی و اجتماعی و حق شهروندی برای تمام افراد جامعه رعایت شود، به‌کار بست. شاید بتوان همراهی و هم‌گامی همیشگی جنبش دانشجویی با آرمان‌های آزادی‌خواهانه‌ی مردم ایران به‌خصوص در سال‌های اخیر را از دلایل ماندگاری آن در بین توده‌های مردم دانست. سیر تحولات بعد از دوم خرداد و تلاش جامعه‌ی دانشگاهی برای پاس‌داشت دستاوردهای مهم این جریان سیاسی و اجتماعی، خشم تمامیت‌خواهان و اقتدارطلبان را برانگیخت تا فاجعه‌ای بزرگ و دردناک و لکه‌ی سیاهی در آغاز دهه‌ی سوم انقلاب ثبت گردد.

به‌عنوان یکی از اصیل‌ترین، پویاترین، فراگیرترین و پُراعتبارترین نهاد ضد‌استبدادی در تاریخ چند دهه‌ی اخیر کشورمان مطرح نمایند. با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و شکل‌گیری جمهوری اسلامی، حرکت‌های جنبش دانشجویی در حفاظت و صیانت از جمهوریّت، اسلامیت و استقلال کشور از یک‌سو و نقش راهبردی این جنبش از سوی دیگر، باعث جهت‌دهی جریان انقلاب و توده‌های مردم در مسیر آغازین انقلاب گردید. با آغاز جنگ تحمیلی، این جنبش هم‌گام و هم‌سو با ملت ایران به دفاع از کیان و موجودیت کشور پرداخت که آزادی، استقلال، عزت، سرافرازی و

کمیسیون ایرانی صلح و حقوق بشر (کاس)

✧ کمیسیون ایرانی صلح و حقوق بشر (کاس)، یک سازمان مردمی و مدنی غیردولتی NGO است که در مسیر گسترش فرهنگ صلح و رعایت حقوق بشر در ایران حول محور «اعلامیه‌ی سازمان ملل متحد درباره‌ی فرهنگ صلح مورخ ۱۹۹۹» تشکیل شده است.

✧ کمیسیون ایرانی صلح و حقوق بشر ایران، یک بنیاد فرهنگی / مدنی و نه یک حزب سیاسی است و به هیچ‌یک از احزاب و جناح‌های سیاسی، وابستگی ندارد؛ عضویت در آن برای هر شهروند ایرانی یا هر گروه مدنی / سیاسی که به حفظ صلح برابر اعلامیه‌ی سازمان ملل متحد و رعایت حقوق بشر برابر اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر، معتقد و ملتزم باشد، آزاد است.

✧ اعلامیه‌ی فرهنگ صلح که در ۱۹۹۹ در مجمع عمومی سازمان ملل متحد به اتفاق آراء تصویب شد، بر هشت ماده تکیه دارد:

۱. ترویج و تقویت فرهنگ صلح و حقوق بشر از طریق آموزش و پرورش؛
۲. ترویج و تقویت توسعه‌ی پایدار اقتصادی و اجتماعی؛
۳. ترویج و تقویت حقوق بشر برابر اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر؛
۴. ترویج و تقویت تساوی زن و مرد؛
۵. ترویج و تقویت مشارکت سیاسی دموکراتیک؛
۶. ترویج و تقویت اصول تفاهم، تساهل و همیاری؛
۷. ترویج و تقویت ارتباطات مشارکتی و جریان آزاد اطلاعات و معلومات؛
۸. ترویج و تقویت صلح و امنیت جهانی.

✧ ما همه حق داریم که با خاطر مجموع و فارغ از وحشت جنگ، ناامنی، بی‌عدالتی و خشونت یعنی در صلح و صفا و با تأمین قضایی و اجتماعی زندگی کنیم.

✧ لزومی ندارد که شما حتماً به عضویت کمیسیون ایرانی صلح و حقوق بشر (کاس) درآیید، ولی اگر این اصول و مفاهیم برای شما ارزشمندند، آن‌ها را در طول برخورد با دیگران به قول و عمل دنبال و تأیید کنید. هر کجا بی‌عدالتی، تبعیض، خشونت می‌بینید، به بیان و رفتاری مسالمت‌آمیز با آن مبارزه کنید.

✧ آرمان‌های ما:

- صلح؛
- حقوق بشر؛
- توسعه؛
- عدالت؛
- محیط زیست؛
- حل اختلاف؛
- عدم خشونت

✧ اگر در این زمینه‌ها راهکاری دارید، دست به قلم ببرید، به مراجع ذی‌صلاح، تلفن کنید و شواهد بی‌عدالتی، نقض حقوق بشر و خشونت‌طلبی را به نماینده‌ی مجلس شهر خودتان اطلاع دهید.

جنایتی که در ۱۸ تیرماه ۱۳۷۸ بر پیکر این جنبش اصیل و ماندگار روا شد، قلب هر انسان آزادوار را به درد می‌آورد.

تاماداد ۱۸ تیرماه، صدها تن از دانشجویان تا صبح‌دم در اضطراب به سر بردند. آن شب تمام اندیشه‌های دینی و ایدئولوژیک این جنبش در پشت هیاهوی شعارهای عده‌ی جفاکار و خشونت‌طلب رنگ باخت، اما دستاورد مهم آن بیداری بیش از پیش جنبش دانشجویی و تشخیص مسیر صحیح حرکت بود. در فاجعه‌ی خرم‌آباد تاریخ یک‌بار دیگر تکرار شد تا همگان بدانند: تمامیت‌خواهان کمر همّت بر نابودی این جنبش عظیم بسته‌اند، غافل از این که جنبش دانشجویی ریشه در خون و رگ و پوست مردم این سرزمین دارد.

تابستان ۱۳۸۲ نیز یکی از سخت‌ترین مقاطع جنبش دانشجویی بود که با هجمه‌ی همه‌جانبه کلّیت مجموعه‌ی دفتر تحکیم وحدت (اتحادیه‌ی انجمن‌های اسلامی دانشجویان دانشگاهی سراسر کشور به‌عنوان فراگیرترین و مدنی‌ترین نهاد دانشجویی) مورد حمله قرار گرفت تا به تعبیری تاوان اعلام مواضع شجاعانه و انتقادات صریح خود را بپردازد. اینک دفتر تحکیم وحدت با محور قراردادن دفاع از حقوق بشر و دموکراسی به‌عنوان خواسته‌ی اصلی خود که نیاز مبرم ملت ایران است، قدم در راه ساختن زیربناها و بستردهی تحقق جمهوریت ملت نهاده و این خواسته را فریاد زده است که تاوان زیادی را نیز در این راه پرداخته و می‌پردازد. ضمن این که نقش راهبردی این حرکت دانشجویی جز با آمیختگی آموزه‌های دینی و مذهبی و تقویت بنیان‌های تئوریک این جنبش ممکن و میسر نخواهد بود. حرکت در مسیر طولانی دستیابی به دموکراسی، نیاز به تأمل و دوراندیشی توأم با خردورزی دارد و دوری‌گزیدن از جریان‌های احساسی و رادیکال یکی از رویکردهای جدایی‌ناپذیر اتحادیه خواهد بود.

از این رو دفتر تحکیم وحدت برای رسیدن به اهداف خود که همان سوق‌دادن توده‌ها به دموکراسی در چارچوب تعقل و خردگرایی است و جهت دستیابی به آرزوی دیرینه‌ی خود بیش از پیش نیازمند حرکت همگام با سایر بدنه‌های جنبش اصلاح‌طلبی در ایران اسلامی است. ضمن این که دفتر تحکیم وحدت با اتخاذ استراتژی فعالیت مدنی مستقل از قدرت سیاسی حاکم از سه سال پیش به این سو، بی‌شک متحمل هزینه‌های اجتناب‌ناپذیری شده است. بدیهی است که لازمه‌ی دوری از قدرت و محدوده‌ی آن و مهم‌تر از همه نقادی قدرت، وجود توانایی و آمادگی جهت گذر از شرایط سخت و دشوار و تداوم ادامه‌ی فعالیت خود مبتنی بر امکانات محدود خویش است. از همین روست که چندی است برخی از تحلیلگران عرصه‌ی جنبش دانشجویی ضمن طرح مقوله‌ی «کارکرد روشنفکرانه‌ی جنبش دانشجویی و دوری محتاطانه‌ی آن از قدرت» هم‌زمان بر زهد سیاسی و تشکیلاتی دفتر تحکیم قدرت و قطع رشته‌های وابستگی به حمایت‌های مالی و سیاسی دستگاه‌های دولتی تأکید نموده‌اند.

■